

SPW

Verslag van bevindingen:

Raad van Toezicht

**Stichting Pensioenfonds voor de
Woningcorporaties**

Verslagjaar 2013

Juni 2014

Inhoudsopgave

1	Algemeen	1
1.1	Opdracht en werkwijze	2
1.2	Bevindingen 2012	2
2	Bevindingen 2013	3
2.1	Beleggingsonderzoek DNB	3
2.2	Bestuurscommissie Balansmanagement	3
2.3	Risicobeleid en –beheersing van het fonds op langere termijn	4
2.4	Communicatie	4
2.5	Jaarwerk bevindingen	4
2.6	Uitbestede processen	5
2.7	Governance	5
2.8	Bestuursbureau	5
2.9	Nieuwe pensioenregeling	6
3	Samenvatting	7

1 Algemeen

De Raad van Toezicht wil met dit verslag inzicht geven in haar werkzaamheden en de bevindingen over 2013. Dit verslag geeft een integraal overzicht, zowel van de werkzaamheden van de raad als die van het fonds. We kijken verder terug op ons bevindingenrapport van 2012, om zo na te gaan hoe het bestuur is omgegaan met de opmerkingen van de raad.

Voorafgaand aan elk jaar stelt de RvT een werkplan op. In dit plan worden reguliere toezichtonderwerpen opgenomen, maar ook onderwerpen waaraan wij specifieke aandacht willen geven in het desbetreffende jaar. In het jaarplan 2013 waren belangrijke onderwerpen "Governance" en de uitwerking van de besluitvorming die het bestuur in 2012 op dit onderwerp pleegde. Belangrijke elementen hiervan zijn het herinrichten en vergroten van het bestuursbureau, het vastleggen van verantwoordelijkheden en besluitvormingsprocedures en het inrichten van de Bestuurscommissie Balansmanagement. Een tweede, hiermee samenhangend, wezenlijk aandachtspunt is de wijze waarop het bestuur omgaat met de invoering van de Wet versterking bestuur.

Daarnaast hebben we bijzondere aandacht gegeven aan de door het fonds uitgevoerde ALM-studie en met name de keuzes die het bestuur daarin maakt en uitwerkt naar het beleggingsbeleid. Ook het DNB-onderzoek naar innovatieve beleggingen heeft onze bijzondere aandacht gehad. Het functioneren van het risicomanagement stond eveneens op de agenda en verder hebben we in één van onze vergaderingen uitgebreid aandacht besteed aan het communicatiebeleid van het fonds, zoals dat door het bestuur is vastgesteld.

Op verzoek van het bestuur hebben we begin 2013 een advies uitgebracht over het beloningsbeleid van het bestuur. In dit advies gaf de raad aan positief te staan ten opzichte van de voorstellen van het bestuur om de beloning van de bestuurders meer in lijn te brengen met de gevraagde inzet en deskundigheid. De raad deed daarbij een aantal suggesties aan het bestuur over de verantwoording van de bestuursinzet en de voorgenomen gefaseerde aanpak.

Tenslotte hebben we gekeken hoe het bestuur zich voorbereidt op de invoering van het nieuwe pensioencontract in 2015.

We hebben in 2013 drie maal vergaderd met het bestuur. Daarnaast was er een vergadering met het Verantwoordingsorgaan. In het kader van het jaarwerk is er gesproken met de certificerend actuaaris, de accountant en de compliance-officer. Tenslotte hebben we eenmaal samen met het Verantwoordingsorgaan en de Deelnemersraad een bijeenkomst gehad over de invulling van het nieuwe bestuursmodel.

Wij zijn zelf acht maal bijeengekomen en eenmaal hebben we telefonisch vergaderd. De meeste vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de directeur van het bestuursbureau. We werden gefaciliteerd en ondersteund door de uitvoerder en het bestuursbureau. Om een indruk te krijgen van het functioneren van de bestuurscommissies heeft een raadslid een vergadering van de Bestuurscommissie Balansmanagement bijgewoond.

De heer J. van Niekerk is medio 2013 reglementair aftreden. In de vacature is in de loop van 2013 voorzien. We hebben het profiel voor de nieuwe kandidaat geactualiseerd, daarbij geadviseerd door het Verantwoordingsorgaan. Op basis van het profiel kwamen we, ondersteund door een extern bureau, tot een selectie. Hierbij was ook het bestuur betrokken. Het nieuwe lid is de heer P. de Groot.

Wij hebben ons eigen functioneren besproken naar aanleiding van een notitie van de voorzitter, die was opgesteld aan de hand van een vragenlijst die ook in het jaar daarvoor werd gebruikt. De voorzitter oordeelde positief over de onderlinge samenwerking, de taakverdeling en de wijze

waarop toezicht wordt gehouden. De raad meende wel dat zij meer toegevoegde waarde zou kunnen hebben voor het bestuur. De raad meent dat zij niet altijd tijdig zicht heeft op wat er speelt in het bestuur en daardoor alleen maar achteraf toezicht kan houden. Adviezen worden maar zelden gevraagd en het contact met het bestuur is niet erg frequent. Naar aanleiding hiervan heeft een gesprek plaatsgevonden met het (Dagelijks) bestuur om de verwachtingen en de samenwerking te bespreken. Dit vond in maart 2013 plaats. Het bestuur gaf aan de adviserende rol van de RvT minder belangrijk te vinden zoals het reglement ook aangeeft, maar een goede en intensieve samenwerking wel heel belangrijk te vinden. Hieronder gaan wij er verder op in of en hoe dit vorm kreeg in 2013.

1.1 Opdracht en werkwijze

Voor onze werkwijze is het reglement leidend. Het reglement staat op de website. In dit reglement staat dat de RvT het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging adviseert over:

- De beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks en balances binnen het fonds;
 - De wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
 - De wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op lange termijn.

De RvT beoordeelt het functioneren van het fonds en het bestuur. Daarnaast beoordelen wij of de vereiste beleidsdocumenten, reglementen, regelingen en procedures aanwezig zijn en hoe deze tot stand zijn gekomen. Vervolgens wordt erop toegezien of de implementatie heeft plaatsgevonden en op welke wijze de opvolging en evaluatie plaatsvindt. De wijze waarop het bestuur zijn rol invult, wordt in de beoordeling meegenomen.

Wij nemen kennis van de notulen van de vergaderingen van het bestuur en de notulen van de bestuurscommissies. Het bestuursbureau stelt een maandelijks rapportage op voor het bestuur. Deze rapportage wordt ook aan ons verzonden. Wij blijven verder op de hoogte van de relevante ontwikkelingen binnen het fonds door het voeren van gesprekken met betrokkenen, en aan de hand van fondsdocumenten, het jaarverslag en kwartaalrapportages. We bezoeken als toehoorder vergaderingen van bestuur en commissies om een indruk te krijgen van het functioneren.

1.2 Bevindingen 2012

Het bestuur heeft gereageerd op ons bevindingenrapport van 2012.

Met betrekking tot het beleggingsbeleid hadden wij aangegeven een adequate onderbouwing en argumentatie voor de beleidskeuzes te missen. Het bestuur heeft ons tot onze tevredenheid uitvoerig geïnformeerd en een nadere onderbouwing verstrekt.

De vele en langdurige opmerkingen van de RvT over de kwetsbaarheid van het huidige compacte bestuur zijn door het bestuur meegenomen in de afwegingen die hebben geleid tot de keuze van een nieuw bestuursmodel (zie hierna).

2 Bevindingen 2013

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op onze bevindingen over 2013.

2.1 Beleggingsonderzoek DNB

Een belangrijk onderwerp is (de afwikkeling van) het beleggingsonderzoek van DNB dat zich richtte op private equity, hedgefonds en innovatieve beleggingen van SPW. In 2013 zijn de laatste reacties van het bestuur op de bevindingen van DNB aan DNB gemeld. Op 31 juli 2013 heeft DNB in de ogen van het bestuur gemeld dat zij het beleggingsonderzoek naar innovatieve beleggingen als afgerond beschouwde. Het afronden van het onderzoek betekende voor DNB dat het Fonds weer onder het reguliere toezicht zou komen te vallen, onder de aanname van DNB dat de resterende vragen uit het onderzoek tijdig en adequaat zouden worden beantwoord.

Bij de beantwoording van de desbetreffende vragen werd het bestuur – met de RvT - verrast door de toon en de wijze van vasthoudend doorvragen van DNB op de reacties van het bestuur. Het onderzoek bleek, zoals bij nader inzien uit de brief van juli 2013 ook gelezen kon worden, eigenlijk niet te zijn afgerond. Feit is in ieder geval dat het bestuur hierover steeds in gesprek is gebleven met DNB. Het verheugt de RvT dat het bestuur inmiddels heeft besloten een onafhankelijk bestuurder aan te trekken die het financieel risicomanagement in portefeuille krijgt, welke het beleid van het bestuur met betrekking tot de portefeuille alternatieven goed kan doorgronden.

De Raad van Toezicht meent dat het bestuur eerder en actiever de openstaande punten, die ook wij inbrachten, had kunnen oppakken. Het bestuur is uiteindelijk door zelfreflectie en de keuze voor versterking van de deskundigheid van het bestuur, wel tot het goede inzicht gekomen en heeft daarnaar ook gehandeld, maar het had naar de mening van de RvT anders kunnen lopen. Miscommunicatie van- en met DNB, met de RvT en een te defensieve opstelling van het bestuur hebben er in de ogen van de raad mede toe bijgedragen dat er ten tijde van het opmaken van dit bevindingenrapport nog geen sprake is van het zondermeer wegblijven van verscherpt toezicht. Overigens is dat, zo is gebleken in een recent gesprek tussen raad en bestuur, wel binnenkort te verwachten. De raad hoopt dat van harte en bespreekt in de loop van 2014 graag met het bestuur de lessons learned uit het DNB onderzoek en de gevolgde procedure.

2.2 Bestuurscommissie Balansmanagement

Er is door het bestuur, o.a. als gevolg van het DNB onderzoek, besloten een nieuwe bestuurscommissie in te stellen m.b.t. het beleggingsbeleid en de samenhang hiervan met de pensioenverplichtingen. In deze commissie ligt de regie bij het bestuur en niet langer bij externe beleggingsdeskundigen, zoals in de vroegere Beleggingsadviescommissie het geval was.

De leden van deze Bestuurscommissie Balansmanagement (BcB) zijn bestuursleden. Drie externe deskundigen maken permanent deel uit van de BcB.

Wij vinden het een goede stap voorwaarts om de bestuursverantwoordelijkheid goed te beleggen en tegelijkertijd optimaal gebruik te maken van externe, onafhankelijke deskundigheid. In opzet is kwaliteitsverbetering in gang gezet; in de praktijk moet nog blijken of het proces inderdaad tot daadwerkelijke verbetering leidt.

Een lid van de RvT heeft een vergadering van de BcB bijgewoond. Daar viel een goede samenwerking tussen bestuursleden en adviseurs op, maar tegelijkertijd dat de vermogensbeheerder een initiërende rol speelt. Het aantrekken van een bestuurslid met risk management en balans- en vermogensbeheer ervaring en het versterken van het bestuursbureau

op dit terrein draagt er in de visie van de raad toe bij dat de BcB scherp en onafhankelijk kan optreden.

Ook vraagt de raad zich af in hoeverre de discussies die in de commissie worden gevoerd, voldoende door het hele bestuur worden doorgrond en gedragen. Een van de mogelijkheden om dit te bevorderen zijn de presentaties in het bestuur van de vermogensbeheerder, zoals deze al heeft plaatsgevonden over hedgefunds. Dit verdient navolging, waarbij natuurlijk ook presentaties van anderen dan de vermogensbeheerder belangrijk kunnen zijn.

De raad wijst er tot slot op dat de portefeuille van SPW voor een groot deel uit huisproducten van de vermogensbeheerder bestaat. Dit volgt logischerwijs uit de contracten, maar verdient blijvend kritische aandacht van het bestuur, zoals wij al eerder opmerkten. Een onderdeel hiervan kan een algehele, onafhankelijke evaluatie van de fiduciaire manager zijn.

2.3 Risicobeleid en –beheersing van het fonds op langere termijn

De laatste jaren zijn er grote vorderingen gemaakt met het risicobeleid en de risicobeheersing op lange termijn. Het beleid op een aantal risicogebieden is in 2012 verder uitgewerkt. De nieuw aangestelde risicomanager bij het bestuursbureau heeft het beleid en de (monitoring van de) uitvoering een positieve impuls gegeven. Dit heeft onder andere geleid tot een uitvoerige en degelijke Integrale Risk Management-rapportage. Hiermee is de integrale risicobeheersing een continu aandachtspunt van het bestuur geworden.

2.4 Communicatie

Communicatie is zoals altijd een aandachtspunt geweest voor het bestuur in 2013. Belangrijke aandachtspunten voor de Bestuurscommissie Pensioenen (BcP) zijn de toegankelijkheid van de communicatie voor de deelnemers en de communicatie over de ambities van het bestuur. De commissie heeft hieraan veel aandacht besteed, ondermeer door het doen van een onderzoek naar de opinie van de (verschillende groepen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers over de wijze waarop het bestuur communiceert en over de verschillende communicatie-uitingen. In 2012 waren commissie en bestuur ontevreden over de wijze waarop de uitvoerder de communicatie verzorgt. In 2013 is hard gewerkt om het beleid beter vorm te geven en de resultaten beter te meten. De Raad van Toezicht kreeg van de BcP een uitvoerige toelichting op haar beleid en de uitvoering door de uitvoerder, hetgeen ons een goed inzicht gaf in de wijze waarop het beleid van SPW tot stand komt en wordt uitgevoerd.

Wij vinden dat de BcP in 2013 hard heeft gewerkt om haar eigen ambities om te zetten in concrete communicatieactiviteiten en producten. Het bestuur is daarmee op de goede weg en de raad moedigt hen dan ook aan op de ingezette weg voort te gaan, waarbij wel goed gecontroleerd moet worden of de communicatie minimaal DNB- en AFM-proof is.

2.5 Jaarwerk bevindingen

Over het jaarwerk van 2012 hebben we gesproken met de certificerend actuaaris, de accountant en de compliance-officer. Daarnaast is gesproken met het Verantwoordingsorgaan. Evenals vorig jaar vonden we het jaarverslag toegankelijk, zij het dat het voorwoord teveel intern gericht was en te weinig informatie bood over belangrijke aspecten van het fonds, zoals de indexatie (toeslag), het rendement en de (ontwikkeling van de) dekkingsgraad.

Deze suggesties konden slechts gedeeltelijk in het jaarverslag 2012 meegenomen worden. De RvT heeft ze daarom ter overweging meegegeven voor het jaarverslag 2013, met de boodschap 'hou de focus op de deelnemer'.

2.6 Uitbestede processen

Wij zijn op de hoogte gesteld van de reorganisatie die nu en de komende periode plaats vindt bij de uitvoeringsorganisatie waaraan het fonds het pensioen- en vermogensbeheer heeft uitbesteed. Wij hebben geconstateerd dat het bestuur zich hierover laat informeren door of namens de (raad van bestuur van de) uitvoerder. De raad ziet dat het bestuur tijdens de interne reorganisatie bij de uitvoerder voldoende aandacht besteedt aan het uitbestedingsrisico en goed toezicht houdt op het veranderproces. Het bestuur en bestuursbureau zijn voldoende kritisch op de uitvoerder. Dat kost het bestuur en bestuursbureau veel tijd en energie, maar draagt positief bij. Daarnaast is het vooral ook positief dat ook de uitbesteding van het pensioenbeheer kritisch gevolgd wordt.

Wij vinden dat bestuur en bestuursbureau in gezamenlijkheid op de juiste manier de nodige tijd en energie besteden aan deze processen, om tot een goede en volledige pensioenuitvoering en -administratie te komen. Ze zijn daarin voldoende kritisch en houden er goed toezicht op.

Ook de uitbesteding van het vermogensbeheer was een belangrijk aandachtspunt waar het bestuur voldoende tijd en energie in heeft gestoken. De raad observeert dat dit niet ten koste gaat van de pensioenadministratie gaat. De raad ziet het als een positief gegeven dat het bestuur de nodige tijd en aandacht aan vermogensbeheer besteedt en daarbij de pensioenadministratie niet verwaarloost.

2.7 Governance

De RvT stelt vast dat het bestuur zich terdege voorbereidt op de aanstaande invoering van de Wet versterking bestuur. Als voorbereiding op deze keuze is het bestuur een uitvoerig traject ingegaan onder begeleiding van externe deskundigen om te komen tot voldoende inzicht in de individuele motivatie, ambities en competenties van de bestuurders. Op basis hiervan is gekeken wat het bestuur van SPW wil zijn en of de juiste competenties aanwezig zijn in het bestuur als collectief. Het fonds en zijn omgeving in ogenschouw nemend, heeft het bestuur de adviezen van het Verantwoordingsorgaan en de Deelnemersraad, alsmede de opmerkingen van de Raad van Toezicht op de huidige grootte en samenstelling van het bestuur, waaronder de kwetsbaarheid, beoordeeld en een keuze gemaakt. Gekozen is voor een paritair model, met onafhankelijk toezicht. De omvang van het bestuur wordt vergroot en de functie van financieel riskmanagement wordt, zoals eerder beschreven, beter belegd.

De RvT ziet het als een positieve ontwikkeling dat er intern meer expertise en countervailing power op dit gebied wordt opgebouwd.

Wij vinden daarbij dat het bestuur een uitvoerige en grondige werkwijze heeft gevolgd, waarbij getracht is alle geledingen goed tot hun recht te laten komen. Hoewel de raad meent dat zij tijdiger betrokken had kunnen zijn, is zij al met al tevreden met en over het intensieve proces dat vooraf is gegaan aan de keuze voor het paritaire model.

De raad complimenteert het bestuur met de wijze waarop zij het afgelopen jaar aan zichzelf heeft gewerkt. Daarbij valt vooral op dat het bestuur vanuit kracht werkt en niet vanuit nood. De raad spreekt het vertrouwen uit dat de bestuursleden op weg zijn naar een minder kwetsbaar bestuur.

2.8 Bestuursbureau

In de loop van 2013 zijn twee professionals aan het bestuursbureau toegevoegd. Hiermee is de personele invulling van het bestuursbureau voltooid. Wij vinden dit een goede zaak en verwachten dat de stijgende lijn binnen het bestuursbureau kan worden vastgehouden.

De ondersteuning van de Raad van Toezicht vindt nu ook door het bestuursbureau plaats.

2.9 Nieuwe pensioenregeling

Wij hebben vastgesteld dat het bestuur zich, samen met de uitvoerder en externe deskundigen, uitvoerig voorbereid op de ingrijpende wijziging in de pensioenregeling die voor 2015 op stapel staat.

De raad constateert naar tevredenheid dat de verhoging van de pensioenleeftijd naar 67 jaar vrij snel kon worden ingevoerd, waardoor duidelijk is geworden hoe omvangrijk dergelijke operaties zijn. Het bestuur liet zien dat zij zich realiseert wat de consequenties van zulke wijzigingen zijn.

3 Samenvatting

De Raad van Toezicht heeft ook dit jaar haar werk verricht aan de hand van een werkplan, waarin onderwerpen als Governance, het DNB onderzoek, communicatie, en het jaarwerk belangrijk waren. Daarnaast werd de agenda van de raad bepaald door de reglementair vastgestelde onderwerpen danwel onderwerpen die voortvloeien uit de actualiteit en de bestuursagenda.

De raad kwam in totaal acht maal bijeen; had één telefonische vergadering en kwam drie keer met het bestuur bijeen. De heer Van Niekerk, die 6 jaar in de Raad van Toezicht heeft geparticipeerd trad af en werd vervangen door de heer De Groot.

De Raad van Toezicht stelt vast dat het bestuur haar bevindingen van 2012, met betrekking tot het vermogensbeheer en de samenstelling van het bestuur heeft opgevolgd. De raad is bijzonder tevreden over de verdere versterking van het bestuur. De raad dringt hier al een aantal jaren op aan en constateert nu dat het bestuur inhoudelijk beter is toegerust en qua omvang is uitgebreid, zodat het bestuur als geheel veel minder kwetsbaar is geworden.

Het bestuur besloot begin 2013 om, met de komst van de Wet Versterking Pensioenfonds-bestuur en de keuze voor een bestuursmodel, tot een intensief en extern begeleid proces om vast te stellen wie zij wil zijn en wat de sterke en zwakkere kanten zijn. Dit heeft enerzijds bijgedragen tot een goed onderbouwde keuze voor het paritaire bestuursmodel en anderzijds tot een goed inzicht in de aanwezige kennis en competenties en de noodzakelijke veranderingen hierin. De raad is door het bestuur geïnformeerd hierover en is onder de indruk van de wijze waarop het bestuur, in lijn met de bedoelingen van de wetgever, zo uitgebreid bij zichzelf en de toekomstige wijze van samenstelling van het bestuur heeft stilgestaan. Hoewel eind 2013 nog niet alle voornemens zijn geconcretiseerd is de raad ervan overtuigd dat de uitgestippelde plannen en de grondige wijze waarop ze tot stand zijn gekomen, de komende jaren positief zal bijdragen aan het fonds.

Het bestuur heeft ook het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan het DNB beleggingsonderzoek. Vanuit onze toezichhoudende functie hebben wij dit uiteraard gevolgd en er steeds op aangedrongen DNB volledig en uitvoerig te informeren. Einde van het jaar loopt het onderzoek, hoewel het er eerder op leek dat het als afgesloten beschouwd kon worden, nog op belangrijke onderdelen. Een proces dat in de ogen van de raad anders en beter had kunnen verlopen. Het bestuur had actiever en minder defensief kunnen optreden, waardoor de situatie van regulier toezicht door DNB eerder had kunnen ontstaan. Bijzonder punt hierbij is in de ogen van de raad de (mis)communicatie tussen DNB en Fonds en deels ook met de RvT. Dit laat onverlet dat wij, zoals vorig jaar uitgebreid is beschreven, veel waardering hebben voor alle veranderingen waartoe het bestuur eerder heeft besloten als gevolg van het DNB onderzoek. Ook in 2014 vraagt een en ander nog aandacht van bestuur en RvT.

Het verheugt de RvT dat het bestuur haar ambities met betrekking tot communicatie ook dit jaar heeft kunnen waarmaken. De raad heeft kunnen vaststellen via een presentatie van de Bestuurscommissie Pensioenen dat het beleid grondig en gedegen wordt uitgevoerd door het fonds en dat er in 2013 belangrijke stappen zijn gezet.

De raad heeft vastgesteld dat er, door herinrichting van de commissiestructuur, een positieve ontwikkeling heeft plaatsgevonden in de wijze waarop het bestuur zich bezighoudt met de beleggingen. De raad oordeelt positief over het instellen van een bestuurscommissie Balansmanagement, als "opvolger" van de beleggingsadviescommissie, omdat wij deze beter in staat achten om het beleid en de uitvoering ervan dicht bij het bestuur te houden. De externe deskundigheid gaat hierbij niet verloren. Voor SPW is een aandachtspunt dat zij zich, waar het gaat om vermogensbeheer, onafhankelijk en kritisch opstelt ten opzichte van de uitvoerder.

Het bestuur houdt zich intensief bezig met het pensioenbeheer en de aansturing van de uitvoerder. Dat is tijdsintensief, maar nodig zo meent het bestuur. De RvT vindt dat het bestuur

aan zowel de uitbesteding van het vermogensbeheer als het pensioenbeheer voldoende tijd en aandacht besteed en hier zorgvuldig in optreedt.

Het bestuursbureau is inmiddels volledig op sterkte en kan in de ogen van de raad haar functie nu volledig en goed gaan invullen. Zij vervult nu ook voor de RvT de ondersteunende functie.